מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לזהות נסמך וסומך בצירוף סמיכות
- לדעת איך הנסמך משתנה ביחיד וברבים
- לדעת איפה שמים ה׳ הידיעה בצירוף סמיכות

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – בחירה - מה נכון

1. ב – נסמך
2. ג – על המילה השנייה
3. ב – עוגת שוקולד
4. ב – בית הספר
5. ג – הופך לימי
6. ב – מוסיפים 'של'

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. לא נכון – הנסמך הוא המילה הראשונה
2. נכון – כמו בית הספר ולא הבית ספר
3. נכון – כך נאמר בכרטיס ההסבר
4. לא נכון – בודקים עם המילה 'של'
5. נכון – כך כתוב בדוגמאות
6. נכון – הנסמך משתנה ברבים

חלק ג׳ – השלמת מילים

1. שוקולד
2. גני
3. הספר
4. ימי
5. ארוחת
6. רגל

חלק ד׳ – התאמה בין צירוף לכלל

- 1 – ו (ה׳ הידיעה על הסומך)
- 2 – ד (ה ← ת בנסמך)
- 3 – א (ים ← י ברבים)
- 4 – ב (רבים: יום ← ימי)
- 5 – ג (נסמך + סומך פשוט)
- 6 – ה (מיודע - ה׳ על המילה השנייה)

חלק ה׳ – סדר נכון - בניית הכלל

1. מזהים שתי מילים שיוצרות משמעות אחת
2. בודקים אם אפשר להוסיף את המילה 'של' ביניהן
3. מזהים את הנסמך - המילה הראשונה
4. מזהים את הסומך - המילה השנייה
5. אם צריך ליידע, מוסיפים ה׳ הידיעה על הסומך

חלק ו׳ – כתיבה קצרה

1. למשל: תיק גב - נסמך תיק, סומך גב. ארון בגדים - נסמך ארון, סומך בגדים.
2. כי ה׳ הידיעה בצירוף סמיכות באה תמיד על המילה השנייה, הסומך.

כרטיס יציאה – מה לחפש

- נסמך - מילה ראשונה, סומך - מילה שנייה
- על הסומך, המילה השנייה
- כל דוגמה נכונה כמו בתי ספר או ימי הולדת

טיפים להפעלה:

- אפשר להשתמש בטריק 'ה׳ הולכת לסוף הרכבת' כדי לחזק את מיקום ה׳ הידיעה
- מומלץ לתרגל בעל פה לפני הכתיבה, במיוחד עם שינויי הנסמך ברבים
- לתלמידים מתקשים אפשר לדלג על הפריטים המסומנים ולהתמקד בדוגמאות הבסיסיות

דף תרגול: צירופי סמיכות

דף התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

שתי מילים ביחד עושות מילה אחת חדשה. למשל: בית ספר. המילה הראשונה נקראת נסמך, המילה השנייה נקראת סומך.

📖 מילון קטן:

סמיכות	שתי מילים שנצמדות ויוצרות משמעות אחת
נסמך	המילה הראשונה בצירוף, לפעמים משתנה
סומך	המילה השנייה בצירוף, עליה באה ה׳ הידיעה
ה׳ הידיעה	ה׳ שמראה שמדברים על דבר מסוים
יחיד	צורה של מילה אחת, לא רבים
רבים	צורה של יותר ממילה אחת
בדיקת של	דרך לבדוק סמיכות: מוסיפים את המילה של

1 חלק א׳ – בחירה – מה נכון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך קוראים למילה 'בית' בצירוף 'בית ספר'?

א) סומך ב) נסמך ג) שם תואר ד) פועל

2. על איזו מילה שמים את ה׳ הידיעה?

א) על המילה הראשונה ב) על שתי המילים ג) על המילה השנייה ד) אף פעם לא

3. איך אומרים 'עוגה של שוקולד' בצירוף סמיכות?

א) עוגה שוקולד ב) עוגת שוקולד ג) עוגות שוקולד ד) עוגה השוקולד

4. מה הצורה הנכונה ליידוע 'בית ספר'?

א) הבית ספר ב) בית הספר ג) בית ספר ה ד) הבית הספר

5. איך אומרים 'יום הולדת' ברבים?

א) נשאר יום ב) הופך לימים ג) הופך לימי ד) הופך לימות

6. איזו דרך בודקת אם צירוף הוא סמיכות?

א) מוסיפים 'עם' ב) מוסיפים 'של' ג) מוסיפים 'על' ד) מוסיפים 'אל'

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	בצירוף סמיכות, הנסמך הוא תמיד המילה השנייה.	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	ה׳ הידיעה בצירוף סמיכות באה על המילה השנייה.	☐	☐
3	נסמך שמסתיים ב-ות נשאר אותו דבר ברבים, כמו 'עוגות שוקולד'.	☐	☐
4	אפשר לבדוק סמיכות על ידי הוספת המילה 'עם'.	☐	☐
5	בצירוף 'ארוחת בוקר' המילה 'ארוחה' השתנתה ל'ארוחת'.	☐	☐
6	ברבים, 'ספרים' הופך ל'ספרי' בצירוף 'ספרי קריאה'.	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. עוגה + שוקולד = עוגת _____

2. גן + ילדים ברבים = _____ ילדים

3. בית + הספר ביחיד מיודע = בית _____

4. יום + הולדת ברבים = _____ הולדת

5. ארוחה + בוקר = _____ בוקר

6. כדור + רגל = כדור _____

4 חלק ד׳ – התאמה בין צירוף לכלל

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. בית הספר	___	**א.** ים ← י ברבים
2. עוגת שוקולד	___	**ב.** רבים: יום ← ימי
3. גני ילדים	___	**ג.** נסמך + סומך פשוט
4. ימי הולדת	___	**ד.** ה ← ת בנסמך
5. כדור רגל	___	**ה.** מיודע - ה׳ על המילה השנייה
6. מגרש המשחקים	___	**ו.** ה׳ הידיעה על הסומך

5 חלק ה׳ – סדר נכון - בניית הכלל

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	מזהים את הנסמך - המילה הראשונה
☐	אם צריך ליידע, מוסיפים ה׳ הידיעה על הסומך
☐	מזהים את הסומך - המילה השנייה
☐	מזהים שתי מילים שיוצרות משמעות אחת

☐	בודקים אם אפשר להוסיף את המילה 'של' ביניהן

6 חלק ו' – כתיבה קצרה

ענו בקצרה.

1. כתבו שני צירופי סמיכות שאתם מכירים מהבית או מבית הספר, וציינו בכל אחד מה הנסמך ומה הסומך.

2. הסבירו במילים שלכם למה אומרים 'בית הספר' ולא 'הבית ספר'.

כרטיס יציאה

מה ההבדל בין נסמך לסומך?

איפה באה ה׳ הידיעה בצירוף סמיכות?

כתבו דוגמה אחת לצירוף סמיכות ברבים

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀